

پیشینه و سابقه حضور آمریکا در ایران

بر پایه اسناد تاریخی، اولین آمریکایی که به ایران سفر کرد، فردی است به نام «جاستین پرکینز». از سوی دیگر، نخستین ایرانی که رسماً تابعیت ایالات متحده آمریکا را پذیرفت، میرزا محمد علی حاج سیاح بود که در انقلاب مشروطیت نیز شرکت داشت.

در دوره قاجار در سال ۱۳۰۰ هجری قمری (ژوئن ۱۸۸۳) آمریکا اقدام به تأسیس کنسولگری در ایران کرد و دیپلمات ارشدی به نام «ساموئل گرین بنجامین» را به تهران فرستاد. دولت ایران هم ابتدا در سال ۱۸۵۶ میرزا ابوالحسن شیرازی، و سپس در اکتبر ۱۸۸۸ میلادی (۱۳۰۶ قمری) حاج حسینقلی خان صدرالسلطنه، فرزند میرزا آقاخان نوری را به عنوان نماینده رسمی به آمریکا فرستاد. وی به نام حاجی واشنگتن در تاریخ ایران مشهور است. روابط در حد سفیر بین دو کشور در سال ۱۳۲۳ شمسی (۱۹۴۴ میلادی) برقرار شد. «والاس موری» که در سال‌های دهه ۲۰ میلادی کاردار آمریکا در ایران بود، از نخستین سفیران این کشور در ایران است.

در جریان جنگ جهانی دوم در ۳ شهریور ۱۳۲۰ آمریکا همراه با بقیه کشورهای جبهه متفقین ایران را اشغال کردند. هم‌زمان برخی از شرکت‌های نفتی آمریکا برای سرمایه‌گذاری در صنعت نفت ایران اعلام آمادگی کردند اما از آنجا که درخواست آمریکایی‌ها موجب طرح درخواست‌های مشابه از سوی روس‌ها و انگلیسی‌ها می‌شد، دکتر محمد مصدق در مجلس شورای ملی سیاست موازنه منفی برای پرهیز از واگذاری هرگونه امتیاز نفتی به خارجیان تا پایان جنگ جهانی دوم را مطرح کرد.